

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500EA DEN HAAG

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
20 maart 2003	PO/A-2003/12975		4 april 2003
Onderwerp		Doorkiesnummer	
schriftelijk overleg inzake rapport onderzoek schoonmaakkwaliteit			

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van enkele fracties in het kader van het schriftelijk overleg inzake het rapport onderzoek schoonmaakkwaliteit primair onderwijs in Nederland.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

(Maria J.A. van der Hoeven)

II. Reactie van de regering.

Met belangstelling en waardering heeft de minister van OCW kennis genomen van de vragen en opmerkingen van de leden van enkele fracties over de uitkomsten van het onderzoek naar de schoonmaakkwaliteit van de scholen in het primair onderwijs.

De minister van OCW stelt vast dat de leden van de fracties van CDA, PvdA en D66 verheugd zijn over de vooruitgang in de schoonmaakkwaliteit ten opzichte van de onderzochte situatie in 1999, maar niet tevreden zijn met de huidige situatie.

De leden van de CDA-fractie constateren dat de schoonmaakkwaliteit van het sanitair in 76,5% van de gevallen nog steeds onvoldoende is. Zij vragen de minister naar de mogelijkheden dit te verbeteren.

Maatregelen om te komen tot schonere gebouwen in de afgelopen jaren waren:

- Het eerste onderzoek in 1999 en de rapportage daarover waarin met name aandacht gevraagd is voor management van de schoonmaak van zowel de schoolleiding als het schoonmaakbedrijf.
- Verhoging van de vergoeding voor schoonmaak ad € 144 miljoen met € 20 miljoen, ingaande 2002.
- De in april 2002 gestarte voorlichtingscampagne over de schoonmaak van de schoolgebouwen, waarbij handreikingen aan de scholen geboden zijn.

De laatste twee maatregelen zullen de komende jaren pas echt effect hebben. Voor het aanpassen van de uitgaven aan de inkomsten nemen scholen soms wat meer tijd, zeker als daarvoor ook contracten moeten worden aangepast, zoals hier het geval is. De minister van OCW verwacht dat bij de monitor in 2004 de schoonmaakkwaliteit als gevolg van de inzet van extra geld en instrumenten verbeterd zal zijn.

De leden van de CDA-fractie vragen zich af of de vrijwilligers, veelal ouders, die op veel scholen betrokken zijn bij de schoonmaak voor dit soort activiteiten voldoende verzekerd zijn tegen ongevallen en wettelijke aansprakelijkheid.

In de jaarlijkse lump sumvergoeding die de school ontvangt voor de materiële instandhoudingskosten zit ook een vergoeding voor het afsluiten van een school-WA-verzekering, waarbij het risico van wettelijke aansprakelijkheid wordt gedekt van:

- a. het schoolbestuur, het onderwijzend personeel, de leden van de oudervereniging,
- b. de medezeggenschap als zodanig en
- c. de ouders van de leerlingen voor zover zij werkzaamheden verrichten op of ten behoeve de school. Onder deze werkzaamheden kunnen ook de schoonmaakhandelingen begrepen worden.

De leden van de fracties van CDA, PvdA en D66 vragen zich af of er voldoende maatregelen zijn om de verwarring rond de financiële aspecten op te lossen, of dat er andere oorzaken ten grondslag kunnen liggen aan het ontbreken van een dergelijke relatie.

Resultaat van het eerste onderzoek in 1999 gaf aan dat de schoolleiding slechts in beperkte mate beschikt over de benodigde informatie om het proces van schoonmaken te kunnen managen. Aanbevolen werd de schoolleiding te faciliteren met informatie en standaardmodellen met betrekking tot contracteren en contractmanagement. Deze aanbeveling heeft geleid tot de voorlichtingscampagne met een aantal handreikingen, waaronder een modelcontract voor de schoolschoonmaak. Onderdelen waar het modelcontract relaties naar legt zijn de school- en de klassenkaarten waarop heel precies afspraken tussen de school en het schoonmaakbedrijf kunnen worden gelegd.

Voor de besturenorganisaties zal de komende jaren een rol worden weggelegd bij de

verdere ontwikkeling van de management- en bestuurskracht in het primair onderwijs. Voorlichting daarover zal bij de schoolleiding moeten leiden tot meer en beter inzicht in het financieel reilen en zeilen van de school.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat leraren zich vooral moeten bezighouden met het geven van onderwijs en niet met de schoonmaak van de school. Uiteraard worden leraren aangesteld om goed onderwijs te geven. Maar ook een leraar wil graag werken in een schone omgeving. Schoonmakers kunnen hier niet alleen voor zorgen. De inzet en betrokkenheid van de gebruikers, zoals leerkrachten en kinderen, is daarbij nodig. Voeten vegen, afval scheiden, opruimen en toilet netjes achterlaten hoort bij "normaal" verantwoordelijk gedrag in de school. In de huidige norm voor schoonmaakonderhoud wordt er dan ook van uit gegaan dat leerkrachten of de kinderen, de prullenbakken legen, bord schoonvegen, propjes en los liggende rommel opruimen, etc. vóórdat de schoonmaker met zijn werk kan beginnen. Zouden deze activiteiten door de schoonmakers verricht moeten worden, dan houdt dit verhoging van de norm in en dit leidt tot verdere verhoging van de vergoeding.

De leden van de PvdA-fractie vrezen dat met het verdwijnen van de Melkertbanen ook de sinds 1999 geboekte resultaten zullen verdwijnen en vragen de minister of dit voor lief moet worden genomen.

De minister van OCW meent dat dit niet voor lief moet worden genomen en heeft onder andere middels het ID-convenant bijgedragen aan het behoud van ID-banen op de scholen.

De leden van de PvdA-fractie vragen of het waar is dat de Nederlandse scholen het Europees gezien erg slecht doen op het gebied van het schoonmaken en wat hier de oorzaak van is.

Een vergelijkend onderzoek naar basisscholen in Europa is niet bekend en er kan dan ook niet gezegd worden of de Nederlandse scholen het beter of slechter doen in Europees verband.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat Masterkey-Plus in het laatste hoofdstuk van het rapport een aantal aanbevelingen doet en vragen de minister aan te geven welke aanbevelingen zij gevolgd heeft en een toelichting per aanbeveling geeft waarom er geen aanleiding voor het ondernemen van actie is.

De aanbevelingen dat het schoonmaakbedrijf de gemaakte afspraken dient na te komen en dat duidelijkheid verschaft wordt wie welke werkzaamheden dient uit te voeren en bij wie welke verantwoordelijkheid ligt heeft de minister van OCW overgenomen en maken onderdeel uit van de voorlichtingscampagne. Met de overkoepelende Ondernemersorganisatie Schoonmaak- & Bedrijfsdiensten, die nauw betrokken is geweest bij deze campagne, is afgesproken dat zij haar aangesloten leden adviseert de school- en klassenkaarten waarop afspraken met de school zijn vastgelegd, te gebruiken. Deze kaarten brengen nauwgezet in beeld van wat contractueel is vastgelegd. Daarnaast zijn controleformulieren beschikbaar gesteld waarop aangegeven kan worden of een ruimte volgens de gemaakte afspraak schoon of niet schoon is. Belangrijk in deze is de bewustwording van het management (schoolleiding én schoonmaakbedrijf) om de gemaakte afspraken na te komen. Bij een goede naleving hiervan zijn de aanbevelingen structureel overleg voeren en frequenter uitvoeren van een meetsysteem, waardoor tijdig ingegrepen kan worden, overgenomen.

De aanbeveling goed en helder inzicht verkrijgen van de financiële aspecten die betrekking hebben op het schoonmaakonderhoud heeft de minister van OCW onder de aandacht van de besturenorganisaties gebracht, omdat deze aanbeveling meer voor een schoolbestuur geldt om de schoolleiding meer bij het budgetteren te betrekken. Ook de

besturenorganisaties leveren hun aandeel in de voorlichtingscampagne "Schoon op school. Fris in de klas".

De leden van de VVD-fractie delen de conclusie niet dat we op de goede weg zijn met de schoonmaak en zijn ontevreden met de resultaten van het onderzoek.

De minister van OCW neemt aan dat het feit dat de schoonmaak op alle gemeten onderdelen verbeterd is wel positief beoordeeld wordt, maar dat er ontevredenheid is over het tempo waarin de verbeteringen zich voltrekken. Wat kunnen we verwachten? Daarbij moet worden ingegaan op het meetinstrument. Een ruimte kan er schoon uitzien en toch geen voldoende scores met de schoonmaakttest. Een vlekje hier, wat kalkaanslag daar, een beetje stof op een richel en de ruimte scoort niet voldoende. Een sanitaire ruimte die geen voldoende scoort betekent niet een vieze WC, wel dat er nog beter schoongemaakt moet worden. Het goed schoonhouden van de sanitaire ruimten blijkt een lastige opgave. Uit vergelijkbare onderzoeken blijkt dat scholen, waarvan driekwart van de sanitaire ruimten niet door de schoonmaakttest komt, het niet slecht doen ten opzichte van andere openbare gebouwen. Dat betekent niet dat we tevreden moeten zijn, maar wel dat we een en ander in perspectief moeten zien. Het vaststellen van streefcijfers lijkt hier niet zinvol. Door alle partijen moet er naar gestreefd worden dat alle scholen in alle opzichten helemaal schoon zijn. Tevens is duidelijk dat dit doel nooit gehaald zal worden. De school kan aan de hand van uitgereikte controleformulieren zichtbaar maken of de school, volgens de VSR-meting, al of niet schoon is. Dat vereenvoudigt het gesprek tussen de school en het schoonmaakbedrijf. De onderwijsinspectie heeft hierin niet een directe rol. Het is een zaak voor de direct betrokkenen: de school en het schoonmaakbedrijf. Daarom stemt de minister van OCW in met de mening van de leden van de CDA-fractie dat het stellen van prioriteiten en criteria voor de schoolschoonmaak vooral een zaak van de scholen zelf is en dat daarover ook met de medezeggenschapsraden wordt gesproken.

De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat ook een schoon schoolgebouw voorwaarde is voor goed onderwijs en dat een vieze school de leerresultaten negatief kan beïnvloeden. Zij informeren naar de plicht die een school heeft met name in de richting van kinderen met een wat zwakkere gezondheid te zorgen voor een zo schoon mogelijk schoolgebouw.

Uiteraard wordt van een schoolbestuur en de schoolleiding verwacht te zorgen voor een gezonde en hygiënische leeromgeving voor zowel de kinderen als andere betrokkenen. Op het OCenW-plein, de internetsite van het ministerie, wordt daarom ook een link gelegd naar het Astmafonds. Daar worden diverse mogelijkheden en aandachtspunten voor scholen aangedragen om te zorgen dat juist kinderen met Astma "ongestoord" op school kunnen verblijven.

De leden van de VVD-fractie zijn voor een aanpak waarbij scholen een grote eigen verantwoordelijkheid houden op het gebied van hygiëne, waarbij de overheid moet controleren of het resultaat goed is en als misstanden geconstateerd worden sancties oplegd moeten worden. De inspectie van het onderwijs zou daarbij een rol moeten spelen. De onderwijsinspectie geeft bij de beoordeling van scholen ook een oordeel over de algemene staat waarin het gebouw verkeert en waarin ook de netheid een rol speelt. Een verdergaande rol voor de inspectie bij de schoonmaakcontrole lijkt me niet gewenst, noch het opleggen van sancties in het geval er misstanden geconstateerd worden. Het huidige kabinet staat voor deregulering en autonomievergroting van de scholen. De overheid moet zorgen voor voldoende financiële middelen en randvoorwaarden. De eerstverantwoordelijkheid voor een schoon schoolgebouw komt daarbij bij het schoolbestuur te liggen. Via de medezeggenschap kunnen de ouders invloed op een schone leeromgeving uitoefenen.

De leden van de D66-fractie vragen hoe de minister oordeelt over de suggestie van de Nederlandse Katholieke vereniging van Ouders dat het verstandig zou zijn om een wettelijk plafond in te stellen voor de reserves die scholen mogen opbouwen. Dit plafond zou moeten voorkomen dat scholen te krappe schoonmaakcontracten afsluiten omdat te veel sparen dan geen zin meer zou hebben.

De minister van OCW is van mening dat eerst de resultaten van de ontwikkeling van een financieel jaarverslag voor het primair onderwijs afgewacht moet worden om te bezien of een dergelijke maatregel nodig is.